

25.01.24

Norske Kvinners Sanitetsforenings innspill til Forsvarsdepartementet vedrørende statsbudsjettet 2025

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) er Norges største kvinneorganisasjon og representerer over 44 000 medlemmer fordelt på 550 lokalforeninger. Vi er en stor beredskapsaktør med nasjonale samarbeidsavtaler med DSB, Politidirektoratet og Helsedirektoratet. Over 4000 frivillige står på beredskap gjennom samarbeidsavtaler med 150 kommuner. Vi er representert i Landsrådet for Heimevernet og har plass i alle 11 distriktsråd. Sanitetskvinnene er videre representert i over halvparten av fylkesberedskapsrådene og i mange kommunale beredskapsråd.

Sanitetskvinnene bistår kommuner, nødetater og andre aktører i den akutte krisen/hendelsen, men er også opptatt av forebyggende beredskap. Den frivillige beredskapen er avgjørende viktig for vår nasjonale beredskapsevne. Sanitetskvinnene ber om:

- Styrking av frivillighetens rolle i Totalforsvaret
- Forsterket forskningsinnsats innen samvirke mellom forsvar og frivillige organisasjoner
- En liaison fra HV som akkrediteres til Norske Kvinners Sanitetsforening
- Økt satsning på Regionale totalforsvarssamlinger

Styrk frivillighetens rolle i Totalforsvaret

Statssikkerhet og samfunnssikkerhet er tett sammenvevd. Dagens sammensatte trusselbilde krever sammensatte virkemidler. En avgjørende faktor for å stå mot trusler er mobilisering av et folks motstandskraft, og i det spiller frivillige organisasjoner en nøkkelrolle. Vi har stor tillit i befolkningen, vi er over hele landet og vi når frem til mennesker myndighetene ikke alltid når. Vi oppfordrer derfor sterkt til å styrke frivillighetens rolle i totalforsvaret. Vi mener at overordnet koordinering og samordning bør bli tydelig, at insentivene for å ta frivilligheten i bruk bør styrkes, og at vi kompenseres for den innsatsen vi yter slik at vi kan fortsette å stille opp for mennesker over hele landet når krise og krig truer.

Både Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen er opptatt av myndighetenes evne til å håndtere sammensatte trusler. Felles situasjonsforståelse er en forutsetning for å kunne fange opp og håndtere nye og sammensatte trusler. Skal hele samfunnets samlede ressurser utnyttes på best mulig måte, i alle typer kriser, er det behov for en helhetlig tilnærming. Skal vi håndtere større hendelser i hele krisespekteret, kreves det at de sivile og militære beredskapsressursene samarbeider. Kunnskap om hverandres kapasiteter og innsatsmuligheter er grunnleggende for bedre samvirke mellom sivil og militær sektor. Økonomisk forutsigbarhet er nødvendig for å sikre at frivillige beredskapsaktører har forutsetninger for å være gode samvirkeaktører. Sanitetskvinnene er en av få beredskapsorganisasjoner som knapt mottar offentlig støtte til vårt beredskapsarbeid. Det kan være en konsekvens av at beredskapsfeltet er for fragmentert, og at ingen tar ansvar for den del av beredskapen vi tilhører. Det legges stor vekt på den spisse enden i de få ordningene som finnes, men lite på forpleining og forsyning som er avgjørende for at den

spisse enden får utholdenhet. Myndighetsapparatet fremstår ofte lite samkjørte, og det er vanskelig å se hvem som har ansvar for helheten.

Vi kan bidra med å øke kunnskapen om Totalforsvaret i befolkningen, som igjen øker vår reelle evne til koordinering. Vi ber derfor om at:

- Tildelingene til frivillige organisasjoner økes og at den delen av beredskapskjeden som Sanitetskvinnene representeres likebehandles med andre frivillige aktører.

Et nasjonalt beredskapsløft som styrker forskning og samvirke mellom sivil og militær sektor

Vi trenger et nasjonalt beredskapsløft der de frivillige organisasjonenes rolle, ansvar og myndighet inngår. Forsvarskommisjonen har beregnet kostnaden ved en styrket forsvarsevne. Vi merker oss at en satsing på det sivil-militære samarbeidet ikke er tatt med i denne beregningen, i motsetning til Totalberedskapskommisjonen som anslår et straksbehov i størrelsesorden 80-100 millioner. Skal frivillige beredskapsorganisasjoner ha forutsetninger for å være gode samvirkeaktører, vil det ha en kostnad. Sivile kapasiteter må også trenes, vedlikeholdes og utvikles innen våre ansvarsområder.

For første gang siden 2. verdenskrig leder sivile teknologigiganter løpet om banebrytende ny teknologi innen flere områder. En helhetlig tilnærming til teknologi er avgjørende for å nå og beskytte befolkningen i kriser og krig – og skal vi klare å nå hele befolkningen må frivillige organisasjoner integreres bedre. Ofte vil det være nettopp frivillige organisasjoner som har tilgang til sårbare grupper myndighetene i liten grad kommer i kontakt med; dette kan være innvandrede kvinner, menn og barn, samt aleneboende eldre. I en tid der manipulasjon og polarisering er kjente virkemidler kan nettopp frivilligheten være en verdifull kanal for å nå ut i befolkningen med budskap. Forsvaret besitter en sterk forskningsevne. Etter vårt syn bør forskning som kan styrke det sivil-militære samarbeidet styrkes. Teknologit utviklingen gi mange muligheter i forsvarssektoren og for frivillige organisasjoner, og ikke minst i samvirke mellom forsvars- og frivillig sektor.

Vi har tatt initiativ til en studie på Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) for å kartlegge frivillige organisasjoners rolle i Totalforsvaret. Studien er et samarbeid mellom Sanitetskvinnene, HV, DSB, Norsk Folkehjelp og Røde Kors. Noe av hensikten har vært å kartlegge hvilke ressurser de frivillige organisasjonene besitter og som er reelt gripbare i krisesituasjoner. Studien er klar i første kvartal av 2024, og vil kunne brukes som kunnskapsgrunnlag i politikutvikling fremover. Vi ber om:

- Et nasjonalt beredskapsløft som styrker forskning og samvirke mellom sivil og militær sektor

En liaison fra HV som akkrediteres til Norske Kvinners Sanitetsforening

Norske Kvinners Sanitetsforening har vært en nasjonal beredskapsaktør siden 1896. I dag har vi 44 000 medlemmer og 4000 beredskapsfrivillige over hele landet. Vi er integrert i HVs beslutningsstruktur gjennom landsrådet og distriktsrådene. Vi ser at det er mye å hente i å bedre samvirkestrukturene mellom sivile og militære aktører. Vi ber derfor om en liaison fra HV som kan akkrediteres til oss. Vi samarbeider med bredden av de frivillige

beredskapsressursene i Norge. En liaison vil styrke kunnskapen om forsvaret i frivillige organisasjoner og kunnskapen om frivilligheten i forsvaret. Vi ber om:

- En liaison fra HV som akkrediteres til Norske Kvinners Sanitetsforening

Økt kunnskap og satsning på Regionale totalforsvarssamlinger

Vi er glade for støtten Forsvarsdepartementet har gitt til totalforsvarssamlinger i vår regi. Sanitetskvinnene jobber for å øke beredskapsaktørenes kunnskap om hverandres kompetanse og kapasiteter gjennom regionale totalforsvarssamlinger som vi arrangerer i tett samarbeid med statsforvalter, Heimevernet, DSB og andre viktige aktører. Her har bredden av samvirkeaktørene deltatt. Dette har vært viktige regionale arenaer for å avklare kapasiteter knyttet spesifikt opp mot Totalforsvaret, og for å utfordre ulike aktører på egne kapasiteter og behov. Dette konseptet har blitt gjennomført i tre fylker med god støtte fra Forsvarsdepartementet, og kan også tas ned på kommunalt nivå. Samlingene øker kunnskap og forståelse blant aktørene og styrker samhandling som er avgjørende viktig i hele krisespekteret. Vi ber derfor om:

- Økt økonomisk støtte på 3 millioner til å øke kunnskapen om Totalforsvaret og for å gjennomføre regionale og lokale totalforsvarssamlinger.

Sanitetskvinnene ønsker å takke Forsvarsdepartementet for godt samarbeid og vi bidrar gjerne til å opplyse sakene mer om ønskelig.

Med vennlig hilsen

Norske Kvinners Sanitetsforening

Malin Stensønes, generalsekretær